

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/150/2015
Identifikačné číslo spisu: 5014200434
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5014200434.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča v právnej veci žalobcu: B. S. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX/XX, XXX XX D., Poľská republika, právne zastúpený advokátskou kanceláriou V4 Legal, s. r. o., so sídlom Tvrdého 4, Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, za účasti pribratého účastníka konania: WEBUNG, s. r. o., so sídlom Palárikova 76, Čadca, IČO: 47 237 201, právne zastúpený advokátskou kanceláriou V4 Legal, s. r. o., so sídlom Tvrdého 4, Žilina, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.k. 14869-2/2014-BA zo dňa 27.01.2014, o odvolaní žalobcu a pribratého účastníka proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 20. mája 2015 č.k. 21Scud/50/2014-90, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 20. mája 2015 č.k. 21Scud/50/2014-90, m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. 14869-2/2014-BA z r u š u j e a vec sa v r a c i a žalovanej na ďalšie konanie.

Odvolanie pribratého účastníka o d m i e t a.

Žalovaná j e p o v i n n á zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania pozostávajúcu z náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 139,32 eur na účet právneho zástupcu V4 Legal, s.r.o., so sídlom Tvrdého 4, 010 01 Žilina, do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 20. mája 2015 č.k. 21Scud/50/2014-90 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovanej č. 14869-2/2014. Týmto rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne - pobočka Čadca, č. 45641-1/2013-CA z 25. septembra 2013, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi WEBUNG, s.r.o. od 01. novembra 2012 podľa slovenskej legislatívy.

Prvostupňový rozsudok odôvodnil krajský súd tým, že žalobca v danom prípade nepreukázal reálny výkon činnosti zamestnanca u označeného zamestnávateľa. Bol v konaní povinný uniesť bremeno tvrdení a dôkazné bremeno a preukázať, aký konkrétny rozsah akej pracovnej činnosti pre zamestnávateľa reálne vykonával, čo sa však nestalo. Ani listiny z knihy dochádzok nepreukazujú, že žalobca bol v konkrétnych dňoch na konkrétnom mieste, kde mal vykonávať konkrétnu činnosť. Neuniesol teda bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno. Žalobca tvrdí, že má vykonávať prácu promotéra služieb a produktov poskytovaných zamestnávateľom alebo klientmi zamestnávateľa, podľa pracovnej zmluvy jeho náplňou práce je kontakt s potenciálnymi klientmi, najmä však distribúcia reklamných letákov na území SR. Prvostupňový súd vymedzuje promotéra ako osobu, ktorej úlohou je zviditeľniť určitý produkt, jeho úlohou nemôže byť len fyzické odovzdávanie vizitiek, resp. letákov rôznych spoločností bez ďalšieho. Odôvodnenie rozsudku sa odvoláva tiež na výsledky kontroly z 05. novembra 2013. Krajský súd ďalej ustálil, že aplikovať nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 (ďalej len „základné nariadenie“) a jeho čl. 11 (1) vo väzbe na čl. 13 ods. 3 ako aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo dňa 16.09.2009 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“) a čl. 14 - 16 je možné iba v prípade, keď osoba vykonáva činnosť zamestnanca ako aj činnosť SZČO v dvoch členských štátoch. V posudzovanej veci žalobca vykonáva SZČO v Poľskej republike, (čo nebolo v konaní sporné), avšak z vykonaného dokazovania v správnom konaní nebolo preukázané, že by fakticky vykonával činnosť zamestnanca na území SR. Neboli teda splnené zákonné predpoklady pre aplikáciu základného nariadenia - čl. 13 (3), nakoľko nebol preukázaný reálny súbeh činností žalobcu ako SZČO na území Poľskej republiky a zamestnanca na území SR. V konaní totiž nebolo preukázané, že žalobca vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch tak, ako predpokladá čl. 13 (3) základného nariadenia. Uvedené ustanovenia základného nariadenia predpokladajú skutočný, existujúci súbeh dvoch činností (zamestnanie a SZČO vykonávané v odlišných členských štátoch), len táto skutočnosť môže zakladať postup podľa základného nariadenia (čl. 13 (3)) a aplikáciu uplatniteľných právnych predpisov príslušného členského štátu (hlava II čl. 16 vykonávacieho nariadenia). Ako nedôvodnú posúdil krajský súd tiež námietku nedostatočného odôvodnenia napadnutého správneho rozhodnutia a námietku diskriminačného zaobchádzania so žalobcom.

Proti tomuto rozsudku sa v zákonnej lehote odvolali žalobca a príbratý účastník. Spoločne podaným odvolaním namietajú, že v prvostupňovom rozhodnutí organizačná zložka žalovaného odôvodňuje svoj záver len na základe výsledkov kontroly za obdobie od 01. februára 2012 do 26. februára 2013 vykonanej u príbratého účastníka dňa 26. februára 2013. Žalovaná v napadnutom rozhodnutí pojednáva o skutočnostiach, ktoré neboli predmetom dokazovania v prvostupňovom konaní a neboli súčasťou zisteného skutkového stavu. V tomto zmysle malo byť žalobcovi a príbratému účastníkovi odňaté ich subjektívne právo brániť sa proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, ktorým sa rozhodlo o ich právach a povinnostiach de facto po prvýkrát - na podklade nových, resp. inak vyhodnotených skutočností a dôvodov a bez možnosti vyjadriť sa k nim. Týmito novými dôvodmi a skutočnosťami boli predovšetkým argumenty žalovanej o registrovanom sídle príbratého účastníka ako aj informácia o kontrole vykonanej 05. novembra 2013. Záver, že na základe výsledkov kontroly nebolo preukázané, že žalobca na území Slovenskej republiky reálne vykonáva činnosť ako zamestnanec je predčasný a neobstojí, nakoľko vyplýva z nedostatočne zisteného skutkového stavu. Z predloženého administratívneho spisu nie je zistiteľné, akým spôsobom bolo preukázané, že žalobca reálne činnosť zamestnanca nevykonával. Príbratý účastník tiež namieta, že prvostupňovému správne orgánu predložil všetky potrebné doklady preukazujúce reálny výkon činnosti zamestnancov, ktoré si kontrolóri vyžiadali. Žalovaná však nepristúpila k doplneniu dokazovania, nevyžiadala si od príbratého účastníka žiadne ďalšie doklady, nepristúpila k osobnému výsluchu žalobcu ani k inému spôsobu preverenia tvrdení žalobcu a zotrvala na svojich záveroch. Žalovaná v odôvodnení rozhodnutia neuviedla, ako v súvislosti so záverom o nepreukázaní reálneho výkonu práve žalobcom vyhodnotil dôkazy predložené príbratým účastníkom. Na základe uvedeného žalobca navrhol, aby odvolací súd prvostupňový rozsudok Krajského súdu Žilina zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovanej z 27. januára 2014 a vráti vec žalovanej na ďalšie konanie.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaná uviedla, že pred vydaním prvostupňového rozhodnutia vykonala dňa 26. februára 2013 kontrolu v sídle zamestnávateľa, zameranú na preverenie reálneho výkonu činnosti

zamestnancov zamestnávateľa WEBUNG, s.r.o. na území Slovenskej republiky. Podľa vyjadrenia konateľa tejto spoločnosti všetci zamestnanci roznášajú letáky na požiadanie poľských firiem po rôznych mestách na území Slovenskej republiky, pričom prácu im zadáva zamestnávateľ telefonicky, e-mailom alebo poštou, a teda podľa názoru žalovanej je zrejmé, že činnosť spoločnosti zamestnávateľ neriadi bezprostredne zo sídla spoločnosti tak, ako je to stanovené v podmienkach pre registrované sídlo. Počet hodín, ktoré majú zamestnanci odrobiť a k tomu prislúchajúca mzda za vykonanú prácu vzbudzujú odôvodnené pochybnosti o rentabilnosti, keďže zamestnanci dochádzajú z Poľskej republiky na územie Slovenskej republiky individuálne. Doklady preukazujúce reálny výkon práce zamestnanca na určenom mieste v určený deň, napr. vyúčtovanie cestovných nákladov, predložené neboli. Sociálna poisťovňa teda určila, že príslušný zamestnávateľ v zmysle kritérií stanovených na určenie registrovaného sídla alebo miesta podnikania zamestnávateľa nevykazuje znaky registrovaného sídla podľa Praktickej príručky o uplatniteľných právnych predpisoch. Kontrolou takisto nebol preukázaný reálny výkon činnosti zamestnancov na Slovensku. Zamestnanci vykonávajúci kontrolu sa so žiadanými zamestnancami zamestnávateľa osobne nestretli. Žalovaná ďalej poukazuje na skutočnosť, že v prípade žalobcu poľská ZUS v Chorzowie listom z 27. decembra 2013 určila, že žalobca podlieha poľskej legislatíve od 01. februára 2013. Žalovaná túto skutočnosť nenamietala, čím sa určenie poľskej legislatívy stalo definitívnym. Žalovaná ďalej poukazuje na list č. 369682/2013-BA zo dňa 25. júla 2013 adresovaný poľskej inštitúcii ZUS, z ktorého vyplýva, že zamestnanci WEBUNG s.r.o. reálne nevykonávajú činnosť na území Slovenskej republiky. Poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia ZUS Vársa listom č. 992900/205/32/2013 zo dňa 10. októbra 2013 tieto skutočnosti akceptovala. V tejto súvislosti potom žalovaná poukazuje na čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia s tým, že dohoda medzi poľskou inštitúciou ZUS a Sociálnou poisťovňou nemusí mať písomnú formu. Vzhľadom na uvedené potom žalovaná navrhuje, aby odvolací súd prvostupňový rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Z obsahu administratívneho spisu bolo zistené, že Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca vykonávala v spoločnosti WEBUNG, s.r.o., Palárikova 76, Čadca od 26. februára 2013 do 07. marca 2013 kontrolu so zameraním na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky za kontrolované obdobie od 01. februára 2012 do 06. februára 2013, z ktorej vyplynulo, že spoločnosť nemá samostatnú kanceláriu, doklady spoločnosti sa nachádzajú na adrese sídla a pracovné zmluvy so zamestnancami sú uzatvorené na 10 hodín mesačne. Podľa vyjadrenia konateľa všetci zamestnanci spoločnosti roznášajú letáky na požiadanie poľských firiem po rôznych mestách na území Slovenskej republiky. Prácu zamestnávateľ zadáva zamestnancom takým spôsobom, že im telefonicky, e-mailom alebo poštou oznámia, kde a kedy sa majú dostaviť. Zamestnanci sa na miesto stretnutia dopravujú individuálne.

Podľa registračného listu FO bol žalobca prihlásený do sociálneho poistenia v Slovenskej republike 01. novembra 2012.

Ďalšia kontrola bola Sociálnou poisťovňou, pobočka Čadca vykonaná dňa 05. novembra 2013, pričom v uvedený deň sa na adrese sídla spoločnosti nenachádzal žiaden zamestnanec ani konateľ spoločnosti, preto z kontroly nevyplynuli žiadne zistenia.

V administratívnom spise sa nachádza podanie Sociálnej poisťovne adresované poľskej inštitúcii sociálneho zabezpečenia ZUS, označené ako „oznámenie týkajúce sa spoločností, ktoré na území Slovenskej republiky vykonávajú činnosť ako tzv. schránkové firmy“, podľa ktorého u zamestnancov žalobcu, ktorým Sociálna poisťovňa, ústredie už vystavila formuláre E101 SK, t.j. zamestnanci podliehajú slovenským právnym predpisom a tieto boli doručené, nebudú spätne rušené. Ak po skončení platnosti formulára E101SK/PD A1 poisťný vzťah u zamestnávateľa ďalej trvá, príslušná pobočka Sociálnej poisťovne vydá rozhodnutie o zániku poistenia dňom, ktorým skončila platnosť formulára E101SK/PD A1. U zamestnancov, u ktorých doteraz nebolo rozhodnuté, akým právnym predpisom podliehajú, vydá rozhodnutie o nevzniku poistenia, t.j., že nepodliehajú slovenským právnym predpisom.

Ďalej sa v spise žalovanej nachádza prípis poľskej inštitúcie ZUS adresovaný Sociálnej poisťovni z 10.

októbra 2013, z ktorého vyplýva, že poľská inštitúcia zaslala list Sociálnej poisťovne na jednotlivé pobočky, ktoré informáciu z neho vyplývajúcu zoberú do úvahy. Pobočky ZUS budú písomne informovať o určenom zákonodarstve Sociálnu poisťovňu. V spise sa nachádza tiež originál podania z 27. decembra 2013, ktorého preklad je súčasťou súdneho spisu na čl. 54 a z ktorého vyplýva, že žalobca podlieha poľskému zákonodarstvu v oblasti sociálneho zabezpečenia podľa čl. 11 ods. 3 písm. a) základného nariadenia. Toto určenie má dočasný charakter a nadobudne konečnú platnosť, ak do dvoch mesiacov slovenská Sociálna poisťovňa nebude mať podstatné výhrady, čo do rozhodnutia o príslušnom zákonodarstve. Ak žalobca nesúhlasí s určením príslušného zákonodarstva, môže požiadať o vydanie administratívneho rozhodnutia príslušnou pobočkou ZUS.

Rozhodnutím č. 45641-1/2013-CA z 25. septembra 2013 Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca, rozhodla, že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi WEBUNG, s.r.o. od 01. novembra 2012 podľa slovenskej legislatívy. Prvostupňové správne rozhodnutie bolo odôvodnené kontrolou vykonanou dňa 26. februára 2013. Proti tomuto rozhodnutiu sa žalobca v zákonnej lehote odvolal, pričom rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. 14869-2/2014-BA z 27. januára 2014 bolo žalobcovo odvolanie zamietnuté a potvrdené prvostupňové správne rozhodnutie. Z odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia potom vyplynulo, že sídlo zamestnávateľa uvedené vo výpise z obchodného registra, nespĺňa kritériá na určenie registrovaného sídla alebo miesta podnikania.

Podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Keďže v prejednávanej veci začalo odvolacie konanie pred nadobudnutím účinnosti SSP, odvolací súd koná podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu bolo podané dôvodne a prvostupňový rozsudok Krajského súdu v Žiline 20. mája 2015 č.k. 21Scud/50/2014-90, je potrebné zmeniť tak, že rozhodnutie žalovanej č. 14869-2/2014-BA z 27. januára 2014 sa zrušuje a vec sa vracia žalovanej na ďalšie konanie.

Podľa čl. 11 ods. 1 základného nariadenia osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou.

Podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

Podľa čl. 1 základného nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

Podľa čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia osoba, ktorá vykonáva činnosť v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia. Ak inštitúcie alebo príslušné dotknuté úrady nemajú vo veci rovnaké stanoviská, snažia sa dosiahnuť dohodu v súlade s uvedenými podmienkami a uplatní sa článok 6 vykonávacieho nariadenia.

Podľa čl. 16 ods. 5 vykonávacieho nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli predbežne alebo definitívne určené za uplatniteľné, to bezodkladne oznámi dotknutej osobe.

Podľa čl. 16 ods. 6 vykonávacieho nariadenia ak dotknutá osoba neposkytne informácie podľa odseku 1, uplatnia sa ustanovenia tohto článku na podnet inštitúcie určenej príslušným úradom členského štátu bydliska, len čo je o situácii tejto osoby informovaná, napríklad aj prostredníctvom inej dotknutej inštitúcie.

Podľa bodu 1 rozhodnutia č. A1 z 12. júna 2009 Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia o zavedení postupu dialógu a zmierovacieho postupu týkajúceho sa platnosti dokumentov, určenia uplatniteľných právnych predpisov a poskytovania dávok podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (ďalej len „rozhodnutie č. A1“) toto rozhodnutie stanovuje pravidlá na uplatňovanie postupu dialógu a zmierovacieho postupu, ktoré sa môžu použiť v týchto prípadoch:

- a) prípady, keď existujú pochybnosti o platnosti dokumentu alebo o správnosti podporných dokladov, ktoré uvádzajú situáciu osoby na účely uplatňovania nariadenia (ES) č. 883/2004 alebo nariadenia (ES) č. 987/2009, alebo
- b) prípady, keď existuje rozdiel v stanoviskách medzi členskými štátmi vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov.

Podľa bodu 5 rozhodnutia č. A1 inštitúcia alebo orgán, ktorý vyjadrí pochybnosti o platnosti dokumentu, ktorý vydala inštitúcia alebo orgán druhého členského štátu, alebo ktorý nesúhlasí s (dočasným) určením uplatniteľných právnych predpisov, sa týmto nazýva žiadajúcou inštitúciou. Inštitúcia druhého členského štátu sa týmto nazýva dožiadanou inštitúciou.

Podľa bodu 6 rozhodnutia č. A1 ak dôjde k jednej zo situácií uvedených v bode 1, žiadajúca inštitúcia sa obráti na dožiadanú inštitúciu, aby požiadala o potrebné objasnenie jej rozhodnutia a v prípade potreby zrušila príslušný dokument alebo ho vyhlásila za neplatný, alebo preskúmala alebo zrušila svoje rozhodnutie.

Podľa bodu 7 rozhodnutia A1 žiadajúca inštitúcia zdôvodní svoju žiadosť, pričom uvedie, že sa uplatňuje toto rozhodnutie, a poskytne príslušné podporné doklady, ktoré boli dôvodom žiadosti. Uvedie, kto bude jej kontaktnou osobou počas prvej fázy postupu dialógu.

Podľa bodu 9 rozhodnutia A1 dožiadaná inštitúcia čo najskôr informuje žiadajúcu inštitúciu o výsledku svojho prešetrovania, ale najneskôr do troch mesiacov od doručenia žiadosti.

Podľa bodu 10 rozhodnutia A1 ak sa pôvodné rozhodnutie potvrdí, zruší a/alebo ak sa dokument zruší

alebo vyhlási za neplatný, dožiadaná inštitúcia o tom informuje žiadajúcu inštitúciu. O svojom rozhodnutí informuje aj dotknutú osobu a prípadne aj jej zamestnávateľa a oznámi im tiež, akými postupmi môžu toto rozhodnutie napadnúť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že tento rozsudok je potrebné zmeniť tak, že súd zruší správne rozhodnutia oboch stupňov a vec vráti žalovanej na ďalšie konanie. Nie je totiž možné stotožniť sa s argumentáciou o nesplnení predpokladov pre aplikáciu základného nariadenia ani vykonávacieho nariadenia, nakoľko nebol preukázaný reálny súbeh činností žalobcu ako SZČO na území Poľskej republiky a zamestnanca na území SR.

V zmysle čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodný čl. 249 Zmluvy o Európskom spoločenstve) je nariadenie právnym aktom únie, majúcim všeobecnú platnosť, je záväzná vo svojej celistvosti a priamo uplatniteľná vo všetkých členských štátoch. Rovnako rozhodnutie je záväzná v celom rozsahu. Nariadenie je teda nástrojom unifikácie európskeho práva a rozhodnutím orgánu členského štátu, vrátane vnútroštátneho súdu, nie je možné vylúčiť jeho použitie pre konkrétny prípad.

Otázka, či žalobca spĺňa predpoklady pre aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, a teda či je osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, je predmetom hmotnoprávneho posúdenia, na vykonanie ktorého je však príslušná inštitúcia určená vykonávacím nariadením. Inštitúcia príslušná na vykonávanie sociálneho poistenia v inom členskom štáte než určuje nariadenie na takéto posúdenie príslušná nie je. Akýkoľvek iný postup by totiž viedol k popretiu cieľa nariadení, ktorým je o.i. aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva, podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu, aby sa tak predišlo prekryvaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť (bod 15 preambuly základného nariadenia). Pokiaľ by o skutočnosti, či konkrétna osoba spĺňa podmienky uplatnenia čl. 13 ods. 3 základného nariadenia rozhodovali inštitúcie sociálneho poistenia, resp. súdy jednotlivých štátov samostatne, mohlo by tak dôjsť k situácii, že rozhodnú rôzne, následkom čoho táto osoba by podliehala systému sociálneho zabezpečenia viacerých štátov alebo nepodliehala systému sociálneho zabezpečenia žiadneho zo štátov. Práve na vylúčenie vzniku takýchto situácií európsky normotvorca prijal základné a vykonávacie nariadenie, pričom vykonávacie nariadenie v čl. 16 v spojení prípadne s rozhodnutím č. A 1 stanovuje postup určovania uplatniteľnej legislatívy.

Z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby (pri porovnaní jazykových znení nariadenia : institution of the place of residence, instituce místa bydliště, der Träger des Wohnorts) , ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. V prejednávanvej veci nebolo sporné, že žalobca má bydlisko v Poľskej republike, a teda na určenie uplatniteľnej legislatívy pre žalobcu je príslušná poľská inštitúcia ZUS.

Žalovaná teda bola povinná vyčkat' na určenie uplatniteľnej legislatívy poľskou inštitúciou ZUS. Takéto určenie bolo vykonané prípisom ZUS Chorzów zn. 060000/400/117UE/2013/8171015676/UBS/AS z 27. decembra 2013. Z tohto prípisu vyplýva, že žalobca predbežne podlieha poľskému zákonodarstvu, pričom predbežné určenie nadobudne konečnú platnosť za súčasného splnenia dvoch podmienok, a síce, že Sociálna poisťovňa nevznesie v lehote dvoch mesiacov výhrady a zároveň, že žalobca nepožiadá o vydanie administratívneho rozhodnutia príslušnou pobočkou ZUS. Žalovaná v prejednávanom prípade nevzniesla námietky proti určeniu uplatniteľnej legislatívy, z administratívneho spisu žalovanej však nie je zrejmé, či bola naplnená tiež druhá podmienka, a síce, či žalobca nepožiadal o vydanie správneho rozhodnutia vo veci, s akým výsledkom, prípadne či využil prípustné opravné prostriedky alebo možnosť preskúmania rozhodnutia správnym súdom. Pre konanie žalovanej bolo potrebné objasniť túto skutočnosť, prípadne vyžiadať od poľskej inštitúcie odpis rozhodnutia o určení uplatniteľnej legislatívy s vyznačenou právoplatnosťou a vykonateľnosťou. Pokiaľ sa totiž určenie poľskej legislatívy stalo konečným (či už z dôvodu nekonania žalobcu alebo z dôvodu právoplatnosti administratívneho rozhodnutia o určení uplatniteľnej legislatívy), nemá Sociálna poisťovňa právomoc vôbec konať a

rozhodovať, čo je skutočnosť vyplývajúca jednak z účelu nariadení ako aj zo slovenského právneho poriadku. Ako už súd vyššie uviedol, práve predchádzanie mnohosti uplatniteľných systémov sociálneho zabezpečenia a príslušných orgánov bolo dôvodom prijatia nariadení. Osoby, na ktoré sa základné a vykonávacie nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu, a teda tiež právomoc na vykonávanie sociálneho poistenia a akýchkoľvek konaní a rozhodovaní s ním spojených má inštitúcia sociálneho zabezpečenia iba jedného členského štátu. K rovnakým záverom súd dospel aplikáciou slovenského právneho poriadku. Sociálna poisťovňa ako štátny orgán môže konať iba v rozsahu a spôsobom, aký je určený zákonom, v tomto prípade zákonom o sociálnom poistení. Zákon o sociálnom poistení vymedzuje právomoc žalovanej vykonávať sociálne poistenie ako aj jeho rozsah, pričom tiež určuje jej špeciálne oprávnenia vo vzťahu k inštitúciám členských štátov Európskej únie, avšak aplikáciu legislatívy iného členského štátu v prípade jej určenia zákon medzi právomoci Sociálnej poisťovne nezaradil. Ak teda bola právoplatne určená legislatíva Poľskej republiky, iba inštitúcia ZUS mala právomoc konať vo veci žalobcovho sociálneho poistenia a povinnosťou Sociálnej poisťovne bolo podanie - prihlášku, ktorým sa začalo konanie, zaslať poľskej inštitúcii.

Pokiaľ žalovaná poukazuje na čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia a na skutočnosť, že dohoda medzi ZUS a Sociálnou poisťovňou nemusí mať podľa vykonávacieho nariadenia písomnú formu, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v každom prípade musí byť existencia takejto dohody (aj keď nariadenie explicitne nevyžaduje písomnú formu) žalovanou preukázaná a zároveň musí spĺňať podmienky preskúmateľnosti, keďže určenie uplatniteľnej legislatívy nesmie byť arbitrárne a prispôbenie faktov alebo udalostí, ku ktorým dochádza v jednom členskom štáte, nemôže v žiadnom prípade viesť k tomu, aby sa iný členský štát stal príslušným alebo jeho právne predpisy uplatniteľnými (bod č. 11 preambuly vykonávacieho nariadenia). Tieto podmienky však v prejednávanom prípade žalovanou splnené neboli a z administratívneho spisu žalovanej nevyplýva existencia dohody podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia. Zároveň odvolací súd poukazuje na povinnosť žalovanej v odôvodnení rozhodnutia podľa § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala. Žalovaná ani pobočka Sociálnej poisťovne, ktorá rozhodovala v prvom stupni však v odôvodnení rozhodnutia neuviedla, žeby dohoda medzi ňou a poľskou inštitúciou ZUS bola podkladom na vydanie rozhodnutia.

Vzhľadom na uvedené argumenty odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorým bolo hmotnoprávne posudzovanie splnenia kritérií čl. 13 ods. 3 základného nariadenia a zároveň rozhodnutie je nepreskúmateľné pre neúplnosť spisov správneho orgánu, keď súčasťou administratívneho spisu nebolo definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy, čo je dôvod na zrušenie správneho rozhodnutia ex offo, bez ohľadu na žalobné námietky, keďže z nedostatočného administratívneho spisu nikdy nebude možné zistiť zákonnosť preskúmaného rozhodnutia. Preto rozsudok Krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil a podľa §250j ods. 2 písm. a) a e) a § 250j ods. 3) O.s.p. rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňového orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní žalovaná bude postupovať v naznačenom smere tak, aby odstránila vyššie uvedené pochybenia, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu. Žalovaná vyčká na definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia a bude viesť spis riadnym spôsobom. Pod pojmom spisy žalovaného správneho orgánu podľa § 250d ods. 1 O. s. p. sa rozumie úplný, žurnalizovaný a originálny spisový materiál správneho orgánu v danej veci, vrátane originálu dokladov o doručení rozhodnutí (R 66/1998).

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 250 ods. 1 O.s.p. účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 246c ods. 1 O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Podľa § 201 ods. 1 O.s.p. účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnanie vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Podľa § 206 ods. 1 O.s.p. ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd.

Pokiaľ ide o odvolanie príbratého účastníka, Najvyšší súd pri skúmaní podmienok konania riešil otázku, či odvolanie bolo podané oprávnenou osobou.

Spoločnosť WEBUNG, s.r.o., so sídlom Palárikova 76, 022 01 Čadca, bola do konania príbratá uznesením Krajského súdu v Žiline č.k. 21 Scud/103/2014-37 09. októbra 2014 podľa §250 ods. 1 O.s.p. Príbratý účastník podľa § 250 ods. 1 veta druhá O.s.p. nemá postavenie vedľajšieho účastníka konania podľa § 92 a nasl. O.s.p.

Keďže odvolateľ bol v konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku príbratým účastníkom konania, nie je osobou oprávnenou podať odvolanie. Odvolací súd preto podľa § 246 ods.1 písm. c/ a § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odvolanie podané príbratým účastníkom konania odmietol.

O náhrade trov celého konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania za úkony, ktoré účelne vynaložili na uplatnenie práva. Priznaná náhrada trov konania pozostáva z trov právneho zastúpenia za štyri úkony právnej služby, a to:

- prevzatie a príprava zastúpenia (r. 2014).....	134,- eur (§ 11 ods. 4 v spojení s§ 13a písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)
- režijný paušál.....	8,04 eur
- podanie žaloby 07.04. 2014.....	134,- eur (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. c) vyhlášky)
režijný paušál.....	8,04 eur
- účasť na pojednávaní 20.05. 2015.....	139, 83 eur (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. d) vyhlášky)
režijný paušál.....	8,39 eur
-podanie odvolania	139,83 eur (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. c) vyhlášky)
režijný paušál.....	8,39 eur
DPH 20%.....	116,10 eur
Spolu.....	696,62 eur

Súd žalobcovi nepriznal náhradu za jeden vyčíslený úkon, a to za odpoveď na výzvu súdu z 03. februára 2015. V tomto prípade išlo o doplnenie dôkazného materiálu, nie o podanie vo veci samej.

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá a tretia O. s. p. ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti

žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania a môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Odvolací súd považoval za vhodné využitie možnosti, ktorú mu poskytla tretia veta § 250k ods. 1 O.s.p., pričom za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval najmä skutočnosť, že v prejednávanej veci ide o jedno z opakujúcich sa konaní (ďalšie napr. ďalšie napr. . 9Sžso/142/2015, 9Sžso/225/2015, 9Sžso/228/2015, 9Sžso/164/2015, 9Sžso/4/2016), ktoré sú skutkovo veľmi obdobné s totožnou právnou otázkou, týkajúcou sa uplatnenia práv žalobcov v predchádzajúcom správnom konaní. Tomu zodpovedali aj jednotlivé podania úspešných žalobcov, čo do rozsahu aj ich obsahu vrátane ich vyjadrení. Na druhej strane pri svojom rozhodovaní o výške náhrady trov odvolacieho konania prihliadol aj na povinnosť právneho zástupcu riadne plniť procesné povinnosti žalobcu, a to najmä pri dodržiavaní lehôt a pokynov konajúcich súdov.

Po zvážení oboch uvedených hľadísk znížil Najvyšší súd Slovenskej republiky požadovanú náhradu trov konania a priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 1/5 z celkovej sumy 696,62 eur, čo zodpovedá sume 139,32 eur.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.